

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno
Din 16.—, četrletno Din 9.—, ino-
zemstvo Din 64.—.
Poštno-čkovni rač. 10.903.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO
Z MESEČNO PRILOGO „NAŠ DOM“

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Koroška c. 5.
Telefon 2113

Cene inseratov: cela stran
Din 2000.—, pol strani Din 1000.—
četrt strani Din 500.—, 1/8 stran
Din 250.—, 1/16 stran Din 125.—
Mali oglasi vsaka beseda Din 1.20

Kako si mislijo razoro- žitev.

Kolikor glav, toliko misli: to pravi znani pregovor, ki so ga imeli že stari Rimljani. Da je resničen, dokazuje med drugim mednarodna razorožitvena konferenca, ki sedaj zboruje v Ženevi. Vsaka država ima in zagovarja svoje stališče, katero ji narekuje lastna politika in lastna korist. Zato so ta stališča tako različna.

V zadnji številki smo z glavnimi potezami obrazložili stališče posameznih držav, osobito odločilnih velesil.

Kdor je pazno premedlil ta tako se razlikujejo stališča, je zmalj z glavo, češ, da kakšnega soglasja med posameznimi državami ne more priti. Pa je vendar prišlo. Male države, katerim so se pozneje pridružile tudi večje, so stavile predlog, ki ga je na seji glavnega odbora razorožitvene konference 18. aprila utemeljeval čehoslovaški zunanji minister dr. Beneš. Predlog se tako glasi: »Spričo naziranja, ki so bila izrečena tekom razprave v razorožitveni konferenci, smatra glavni odbor, da se more zmanjšanje oborožitve, kakor je določeno v členu 8. pogodbe Zveze narodov, izvršiti samo v oddelkih in presledkih, in sicer samo potem številnih revizij, ki bi morale po možnosti naglo slediti druga drugi.«

Odbor splošne komisije je ta predlog soglasno sprejel z dostavkom: »Sedanja konferenca bo sklenila prvo čim večje znižanje oborožitve.« Tu pa so se takoj začele stare težave. Kako naj se izvrši nameravano prvo zmanjšanje? Obenem na kopnem in na morju in v zraku? Kakšno bodi število stalnega vojaštva v posameznih državah? Na katere vrste orožja naj se raztegne to znižanje? Ali naj se najtežje artilerijsko orožje sploh odpravi? Kaj je s civilnimi in vojaškimi letali itd.? To so težka vprašanja, ki globoko segajo v razmere posameznih držav in v odnošaje med raznimi državami.

Francija je na stališču, da se razorožitev ne da izvršiti, dokler ne bo mednarodnih jamstev za varnost posameznih držav. Takšna jamstva more dati edino le Zveza narodov, ki mora v to svrhu biti opremljena z večjo oblastjo in z oboroženo silo. Le tako se da onemogočiti napad na mir. K previdnosti sili Francijo tudi stališče Italije, ki bi rada videla razorožitev drugih, sama pa neupravičeno zahteva enakost s Francijo v vojnem brodogovju. Stališče Anglije in Amerike, ki zahtevata odpravo podmornic in težke dalekosežne

artilnerije, da bi bili varni pred kakšnim napadom z morja, je tudi narekovano samo od lastnih interesov, na prilike in zahteve drugih držav pa se ne ozira.

Tekom razprave je zopet prišlo do delnega sporazuma o načinu, kako naj se izvrši kakovostna razorožitev = katere vrste orožja naj se prepovedo ali pa izločijo iz splošne porabe ter se internacionalizirajo = dajo na razpolago za mednarodno porabo pod oblastjo Zveze narodov. Ta sporazum je nasledek dogovora med francoskim in angleškim zunanjim ministrom. Na seji glavnega odbora razorožitvene konference v petek, 22. aprila je angleški zunanji minister John Simon stavil tale predlog: »Ne glede na ostale predloge, ki se bodo kasneje predložili, soglašava konferenca z načeli kakovostne razorožitve, t. j. z izločitvijo gotovih delov ali vrst orožja, z namenom, da se s posebno pogodbo prepove njihova posest ali uporaba vsem državam ali pa da se internacionalizirajo.«

Vsi navzoči zastopniki držav, tudi Litvinov, zastopnik sovjetske Rusije, so izjavili, da sprejmejo ta predlog.

Koncem se je še tudi bil sprejet naslednji angleški predlog: »Pri upoštevanju načela kakovostne razorožitve, kakor je omenjena v prejšnjem sklepu, je po naziranju konference potrebno, da pristojni posebni odbori proučijo oborožitev na kopnem, na morju in v zraku ter na podlagi tega določijo one vrste orožja, ki so najbolj izrazito napadalnega značaja ali najbolj uspešne proti nacionalnim obrambnim napravam ter najbolj ogrožajo nevojaško prebivalstvo.«

Nekaj misli k sedanjemu položaju.

(Dopis kmeta iz Slovenskih goric.)

Preteklost me uči, sedanost vznemirja, prihodnost pa plaši. Ta izrek se nam zdi, da nikdar ni bil tako upravičen, kakor dandanes.

Nesporazum, sebičnost in sovraštvo je zanetilo svetovni požar vojne. Ta je uničila na milijone človeških življenj in družin, in na milijarde gospodarskih dobrin. Tu je tudi glavni vir gospodarske krize in splošnega zadolževanja evropskih držav.

Kmetu, ki je prezadolžen, je treba pomagati. Obresti od dolgov naj bi ne presegale 6%, ker v sedanji gospodarski krizi kmet ni zmožen plačevati višjih obresti. Ustavijo naj se rubežni vsaj do pozne jeseni, morda bodo tedaj višji do-

hodki. Ob rubežni gre večkrat zadnje živinče iz hleva, da kmetič niti posestva obdelovati ne more. Rubež navadno malo vrže, večkrat niti ne 1/4 prave vrednosti. Posesnik je uničen ter do-stopen nevarnim komunističnim ide-jam.

Država je nekaj znižala osnovo zem-ljiškega davka. Banovinske doklade, skupno s cestno in zdravstveno doklado pa dosegajo 70%. Potem so še cestno-okrajne in občinske doklade, ki doseza-jo v več občinah skupno 100%. Kaj pa še občine, kojim so prepuščene stare okrajne ceste? Kako naj pridejo neka-tere občine do potrebnih sredstev? Te ceste bodo propadle, kar bo pomenjalo gospodarsko nazadovanje.

Po časopisih čitamo tudi glede ozdravljenja gospodarskih razmer donavskih držav. V teh državah, zlasti v nekaterih, vladajo težke gospodarske prilike. V nekaterih dolgovi hudo naraščajo. Že sveto pismo pravi: »Če vzameš posojilo, misli na vrnitev.« Vrnitev teh dolgov prinaša zopet nove davke ter čedalje slabši gospodarski položaj. Gos-podarski sporazum in medsebojna po-moč teh držav je nujna potreba. Potreb-na pa je tudi denarna podpora velikih sil, ki razpolagajo s kapitali. Tudi z razorožitvijo, boljše rečeno, z omejitvi-jo oboroženja, bi se marsikaj doseglo za omiljenje gospodarskih težav.

Noviješe.

Podtaknjen požar na Ptujskem polju.
Dne 25. aprila zvečer je uničil od pote-puške roke podtaknjen požar v Podvin-cih veleposestniku Francu Čučku novo hišo, šele lani zgrajena gospodarska poslopja, pohištvo in razno orodje. Rešili so živino ter le nekaj pohištva in obleke. Žrtve ognja je postalo 12 tisoča-kov, katere je prejel posestnik malo poprej za les. Škoda znaša 100.000 Din, ki pa ni krita z zavarovalnino.

Ubitega so našli v Grušovi v župniji Sv. Petra pri Mariboru dne 25. aprila zjutraj ob cesti delavca Matijo Tivadar-ja. Pokojni je imel s topim orodjem raz-bito lobanjo. Zadevo preiskuje žandar-merija.

Gornja Radgona. Za materinski dan na Vne-bohod, dne 5. maja, pripravljamo zelo zapimlivo igro »Zlato srce«. Vabimo zlasti starše, da se udeležijo te prireditve. Dekliška zveza otvar-ja ta dan svoje prenovljeno delovanje v čast božjo in v blagor ljudstva pod varstvom presv. Sreca Jezusovega. Pridite in se prepričajte!